

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, szerda, 1908. június 17.

125. szám.

Kiadóhivatal (telefonszám 229)
Vicolo dell'Ospedale, Wurzer ház I. emelet.
Szerkesztőség és fők-kiadóhivatal (telefonszám 954)
Susák Uskocka utca 54. II. emelet.
Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . . . 24 kor. Negyedévre . . . . . 6 kor.
Félévre . . . . . 12 kor. Egy órára . . . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

Az önálló bank.

A megoldandó kérdések homlokterében tehát most, a bank ügy áll. Az 1899. évi 37. törvény cikk értelmében az osztrák-magyar bank szabadalma 1910. évi december hó 31-én lejár, addigra tehát vagy fel kell állítani a magyar állami, illetve nemzeti bankot, vagy pedig az osztrákokkal való megegyezést megújítani, helyesebben szólva a bankkal kötött szerződést megújítani.

Az Ausztriával együtt intézett ügyeink sorában a bank egészen sajátos helyet foglal el, mert míg például a vám- és kereskedelmi szerződés dolgában a magyar állam az egyik szerződő fél, Ausztria a másik, tehát itt tulajdonképpen államszerződésről van szó, mely az által lesz perfektuálva, hogy mindkét állam törvényhozása a létrejött megegyezést becikkelyezi, addig az osztrák-magyar bankkal a két állam, bár egybehangzóan, de külön-külön szerződik.

Mikor 1876-ban a régi szabadalmazott Osztrák Nemzeti Bankból az osztrák-magyar bank alakult, az azon évben hozott 25. törvény cikkünk becikkelyezte törvénytárunkba a bank alapszabályait. Azóta az 10 évről 10 évre megújítatik. A hivatkozott 1899. 37. t. c. 1910. végéig hosszabbította meg a bankszabályait, de kimondta azt is (8. §), hogyha a vám- és kereskedelmi viszonyoknak szabályozása 1907. december 31-én hatályát veszti, anélkül, hogy a közösséget a két állam legalább 1910. végéig meghosszabbította volna, akkor a bankszabadalom is már 1907. végével jár le.

Ezzel ki lett mondva a vám- és kereskedelmi ügyeknek egyrészt, meg a bankügynek másrészt szoros összefüggése.

Ha tavaly az Ausztriával megkötött vám-szerződés nem sikerült s az önálló vámterület tényleg megvalósított volna, akkor eo ipso megszűnt volna az osztrák-magyar bank is. Ez élénken illusztrálja a bankkérdésnek gazdasági függetlenségünk ügyével való szoros összefüggést. A vám-szerződés azonban 1907-ben létrejött s 1917. végéig a közös vámterület biztosítva van, az osztrák-magyar bank szabadalma tehát csak két és fél év múlva, 1910 végén fog lejárni. Nagyon aktuális e szerint a bankügy rendezése.

A képviselőház, amint tudjuk, szakértők meghallgatását rendelte el arra nézve, vajjon az önálló vagy a közös bank előnyösebb-e reánk nézve, illetőleg, hogy a bank önállósítása nagy megrázkódtatások nélkül kivihető-e?

A szakértők egész sora vonul fel most a képviselőháznak e célból kiküldött bizottsága elé, hogy ott a legjobb tudása szerint véleményt mondjon a feltejt kérdésekre. A kihallgatások még folynak, időelőtti volna tehát végleges véleményt leszűrni azok eredményéről. Azt azonban alig titkolhatjuk, hogy a legtöbb

szakértő aggodalommal tekint az önállósítás eszméje felé, attól tartva, hogy az nagy gazdasági megrázkódtatással fog járni. Kétségtelen, hogy az önálló bank ügye épp úgy, mint a vám-szerződés, első sorban nem politikai, hanem közgazdasági kérdés. A fő, hogy az ország pénzügyi érdekei helyes megoldására találjanak. De alig tagadható, hogy ennek is, mint minden országos, állami ügynek, igen jelentékeny politikai vonatkozásai is vannak. Végső eredményben a bankügynél épp úgy, mint a kereskedelmi és vám-szerződés kérdésénél is arról van szó, hogy a magunk urai legyünk-e vagy idegen járósálgon járjunk?

A raboskodás kényelmesebb, hisz a kánári madarat is aranyos kalitkában tartják és élelméről gondoskodnak „jótékony“ kezek. De felcseréli-e ezt a cifra rabságot a pacsirta, az ő szabadságáért? Nagy átalakulások áldozatokkal járnak. De a következő nemzedék már csak az áldásait élvezni ennek.

E. N. O dr.

Havass Rezső dr. „A Tengerpart”-hoz. Havass Rezső dr. királyi tanácsos, aki évek óta folytat lelkes akciót Dalmácia visszacsatolása érdekében, legutóbb cikket irt lapunkban a dalmát kérdéstről s lecáfolta az osztrák miniszterelnök orcsátlán kijelentését, amelylyel Dalmáciát egyszerűen Ausztriához tartozónak nyilvánította. Havass Rezső dr.-tól levél érkezett hozzánk, amelyben érdekesen nyilatkozik a dalmát kérdéstről és föl hívja figyelmünket Montenegró mozgolódására is.

Közreadjuk Havass Rezső dr. levelének erre vonatkozó részét:

„. . . Félek, hogy a magyar társadalom közönye miatt elvesztjük Dalmáciát. Azáltal, hogy Montenegró székvárosát áttették Antivárba, máris elvesztjük gazdasági befolyásunkat Montenegróban és Albániában.”

Azután így végzi:

„A jövő hónapban bejárom ez országokat s írok ottani tapasztalataimról. Dolgozom, dolgozom, de nehéz a mi kutyabagosi felfogásunk közepette eszmémnek tért hódítani.”

Nagy igazság van Havass Rezső dr. levelében. A közönyösségünknek tulajdonítsuk majd, ha a Dalmáciát véglegesen elvesztjük. Hiszen nyilvánvaló, hogy Ausztria már most is a magáénak valija és milliókat áldoz fejlesztése érdekében. Egyelőre rendezetlenül áll a kérdés s a visszacsatolástól fázik minden kormány. Kemény dió is lesz ez. A dalmaták akarják, de nem olyan formán, amint nekünk kell. S bele szól majd a dologba Horvátország is, amely feltétlenül magához szeretné ölelni a dalmát testvérnépet. Ausztria törekvéseivel szemben nálunk semmi sem történik. Mikor ilyen nagy jelentőségű ügyről van szó, a miniszterelnök még érdemesnek sem tartja nyilatkozni, hogy nyomban megfeleljen osztrák kollégájának. Ez — helyesen mondja Havass Rezső dr. — kutyabagosi felfogás, amelyre patentet szerezhet a nemzeti kormány.

Tengerparti séták.

A jótékonyág zsvája elől menekültem Abbáziába, a babérok alá, ahol most már élénk az élet. Idegenek, ismerősök mennek, jönnek. Azonban ez a menekülés az idegenbe is céltalan valami. Mert nemcsak én, hanem tout Fiume menekül ide. S nincs változatosság idegenszerűség itt sem.

A Strandon egy fiumei párral találkozunk. Érdekes történetet mesélnek rólunk. Mondják, hogy az ifju asszonykának van egy idősebb nővére s azzal járt jegyben — a férje. Sőt már az esküvőre készültek, amikor kiderült, hogy tévedés történt. A férfi az ifjabbik leányt szerette, s a leány meg őt. Az okos szülők azonban nem vesztették el hidegvérüket.

— Helyes, — mondták — akkor vegye el holnap a fiatalabbikat.

S megtörtént az a csuda, amin tulajdonképpen nincs mit csudálkozni. Lám, a tévedések vigjátéka. A férfi háztűznézőbe megy, az ifjabbik tetszik meg neki, de a kényes helyzetben nem meri bevallani, hogy neki nem az kell, akit neki szántak. S szerencsére a dolog nyugodt megoldást nyer.

Tessék azonban elképzelni, hogy a férfi nem meri bevallani az utolsó pillanatban a rejtett titkot. S feleségül veszi az idősebbik leányt, holott a fiatalabbikat szereti. Micsoda kellemetlen, kényes helyzetbe jut. Minő szerencsétlenség támadhat ebből. Az eset, ha nem is olyan különös, de szenzációs izű. Érdemes egy amerikai riporter tollára. En azonban csak egy következtetést vonok le belőle: az ember inkább az utolsó pillanatban lépjen vissza az oltártól, semhogy megbilincseltesse magát olyan házassággal, amely csak kellemetlenséget bajt, vagy szerencsétlenséget von maga után.

A fiumei ember szidja az osztrák üdülőhelyet, de mihelyt egy kis ideje telik, átsiet ide. Már ez olyan emberi szokás, amit nem sokunk komolyan venni. Kevésbé komolyan, mint például a kurlisztát, amelyben az Abbáziába érkezett furdővendégek vannak elkénylve. Minden számban találunk tiz-tizenkét tiz-tizenkét Redakteurt meg hat-nyolc Schriftsteller-t. Ejnye, gondolja magában a laikus ember. Ezeknek a Redakteur-öknak és zsurnalisztáknak ugyancsak jól megy a dologuk, hogy a fajtájukból annyi küszöl most a Quarnero vizében. Hát egyszerű a magyarázat. Ujabb időben sok ember szeret azzal kerkedni, hogy ujságba ír, hogy a kezében hatalmas fegyver van: a toll. S ha azután üdülni megy, miért ne jegyezze bele a bejelentésbe, hogy ujságíró, mikor egyszer-kétszer csakugyan irt már egy — apróhirdetést valamelyik lapba. Sőt néha tán szenzációval is szolgált. S ez már csak elég jogcím arra, hogy visszaéljen az ujságírók nevével. Egyébiránt a címkörság nyilvánul meg ebben is. A bankifju *Schef-beamter*, a kisbirtokos *Grossgutsbesitzer* és a csőd előtt álló kiskereskedő *engrossista*, sőt *Fabrikant* is. És így van ez mindenfelé, ahol üdülni járnak az emberek.

Egy tengerészkapitányt tizenegy évi üldötetés után rehabilitáltak. S ezt az igazság diadalát hirdetik majd mindenfelé. Arra azonban kevés gondot fordítanak majd illetékes körök, hogy az üldözött, megalázott, existenciájában megrendített embernek az erkölcsi rehabilitáción kívül megfizessék tizenegy év szenvedését, küzdődését. Ennek a tengerész-

kapitánynak az esete sem mindennapi. A szerencsétlen ember magasabb politikai érdekeknek az áldozata. Történt ugyanis 1897-ben, hogy az osztrák Lloyd hajóstársaság „Venus” gőzösére egy török kikötőben tizenkilenc, a török hadseregéből menekülő tiszt szállt fel civilruhában. Akkoriban folyt javában a török-görög háború s a tisztek külföldre akartak menekülni. Utközben egyik tiszt rábeszélésére elhatározták, hogy visszatérnek hazájukba. Felszólították a parancsnokot, Vitagliich Jánost, hogy Rhodus közelében szállítsa őket partra. A parancsnok megtagadta a partraszállítást, de végre is kénytelen volt a Mária Teréziabeli páten alapján az utasok kívánságát teljesíteni. A dologból azután botrány lett. A görög sajtó nagy lármát csapott a neutralitás álitólagos megsértése miatt. Az osztrák-magyar külügyi képviselő megijedt s attól tartva, hogy a dologból diplomáciai konfliktus lesz, az ügyet úgy intézte el, hogy a hajóparancsnokot megfosztotta oklevelétől, a hajóstársaság pedig huszonöt évi szolgálata után minden nyugdíjigény nélkül csapta el. A szegény ember ártatlanul jutott bajba, de a diplomáciai eljárás úgy kívánta, hogy a védelmen embertől elvegyék a falat kenyert is. Most azután 11 év után büszkén jelentik, hogy a derék, ártatlanul szenvedett embert rehabilitálták. Visszaadták oklevelét, hogy ha még dolgozni tud, hadd dolgozzék. Arról azonban nem gondoskodtak, hogy a szegény ember kárpótoltassék 11 évi szenvedésért, hogy a huszonöt évi teljesített szolgálat és a tizenegy év után illő kegydíjban részesítsék. A földi igazságszolgáltatástól ennyi emberiséget nem várhattunk.

Costa.

UJDONSÁGOK.

— **Tengerészkapitányok Szerényi államtitkáránál.** A Fiumei kapitányok körének küldöttsége a minop tisztelgett Szerényi József kereskedelmi államtitkáránál, amely alkalomból átnyújtották a kapitányok emlékiratát, amelyben helyzetük javítására több reform megvalósítását kérik. Az államtitkár a küldöttséget szívesen fogadta s kijelentette, hogy azon lesz, hogy a tengerészkapitányok jogos kívánsága teljesüljön.

— **Nagy lopás Abbáziában.** Az abbáziai rendőrség megkeresésére a rendőrség le tartóztatta Both Ignác 17 éves pincérfiút, mert az abbáziai Stephanie-szállóban 500 korona értékű ékszert lopott egy fürdővendégtől.

— **A Lloyd új gyorshajói.** Az osztrák kereskedelmi körök állandóan sürgetik az új alexandriai gyorshajók megépítését. Legutóbb az osztrák ipartanács tengerészeti szakosztályában került szóba, ahol a következő határozatot hozták: Megállapítja a tanács, hogy a tervbe vett Lloyd-gyorshajók a hazai gyárakban megfelelően építhetők és áruk sem volna számottevően magasabb, mint a külföldiek, de arra való tekintettel, hogy az osztrák gyárak hosszú időre bőségesen el vannak látva munkával s így a szóban forgó gyorshajók megépítése közel időre nem volna remélhető, a bizottság hozzájárul a Lloyd azon kívánságához, hogy a második gyorshajót külföldön építtesse. Ebből a határozatából azt is megtudjuk, hogy Ausztriában nagy arányokat ölt a hajóépítés. Ugy tudjuk, hogy az összes hajósvállalatok most erősen fegyverkeznek s a látszat szerint egy, a közeli időben meginduló gazdasági harcra készülnek. Ez a várt háború az Atlanti Óceán partjairól fog néhány év múlva kiindulni, amikor a világtengerészeten nagy hírű, különböző egyezmények revízió alá fognak kerülni, de készülni kell arra a csatározásra is, amely az Adriai és a Földközi tenger partjain fog megvitatni. Olaszország, Ausztria és részben Magyarország lesznek azon államok, amelyek megszerzett pozíciójukat erősíteni és terjeszteni fogják, hogy ki és milyen kilátással és sikerrel, azt a közeli jövő fogja eldönteni. Mindenesetre szükséges, hogy a mi részünkről is élénk figyelmet fordítsunk a szomszédos készülődésekre, amelyek úgy lehet a legközelebb fontosabbak lesznek a magyar kereskedelmi tengerészetre is.

— **Románia és angol hajózás.** A Shipping Gazette jelentése szerint Bukarestben üléselő európai Dunabizottság elhatározta, hogy egységes révilleték állapítsák meg Sulina, Braila és Galatz kikötőire nézve. Ezt a határozatot román részről provokálták a brailai és

a galatz kereskedők élénk helyeslése mellett, mert az utóbbiak nagyor érezték a hatását Sulina kedvezőbb elbánságának. Az angol nézet szerint ez a határozat károsítja az angol hajózást, mert a Dunára érkező körülbelül évi két millió hajótonna nagyobb része angol és ezek nagyobb része Sulinában talál foglalkozást.

— **A „Sirály” balesete.** Magyar-horvát hajóstársaságnak „Sirály” nevű gőzöst Cirkvenicából jövet a Maltempo csatornában baleset érte. A gőzgépnak eltört a hajótengelye. A „Sirály” folytonos vészjelzésére segítségére sietett a tengerészeti hatóság „Előre” nevű gőzöse amely azután visszavontatta a hajót Cirkvenicába.

— **Az angol hajóraj Fiumében.** A földközi tengeri angol hajóraj egy máltai jelentésünk szerint július 7-én érkezik Fiuméba. A hadihajók július 13-ig maradnak Fiumében s 13-án érkeznek ide a torpedóhajók, amelyek 18-ig maradnak vizeinken. Hir szerint Nákó Sándor gróf ünnepi fogadtatásra készül.

— **Osztrák tengerészeti törvények.** Az osztrák belügyminisztériumban tudvalevőleg már hónapok óta folynak a baleset biztosítási törvény reformjának munkálatai. Ez a törvény rendelkezéseket fog tartalmazni a tengerészeti balesetbiztosításra is. Abban az esetben, ha ez az általános törvény hamarosan el nem készül, az osztrák kereskedelmi minisztérium már ez év elején egy javaslatot fog előterjeszteni, amely a régi munkásbiztosító törvény rendelkezéseit fogja alapnak ismerni. A tengerészek kockázati osztályokba fognak soroztatni, és pedig rendelteti uton. A gépészek és fűtők, mint akik balesetnek inkább ki vannak téve, mint a fedélzeti tengerészek, külön osztályba fognak soroztatni. — A másik készülődésben levő osztrák törvény a tengerész rendtartás. A most érvényben lévő 140 éves rendtartás helyébe lépő új törvény a földközi tengeri államok tengerészeti rendtartását veszi alapul. A harmadik a rokkantsági törvény lesz. A törvény gondoskodni fog róla, hogy a tengerészek bekövetkezett rokkantsága esetén róluk gondoskodás történjék.

— **Hajószerecsétlenség.** A Magyar-horvát hajóstársaság „Velebit” gőzöse a triesti kikötőben összeütközött egy capodisztriai vitorlással. A vitorlás a vizen aluli részen nagy léket kapott. A legénységet a „Velebit” személyzete mentette meg. A vitorlást biztos helyre vontatták. A kár 6000 korona.

— **A nyári hajóraj Fiumében.** Gyakorlatos nyári hajórajunkat három hadosztályba osztva e hónap 15-én léptették szolgálatba. Az első hadosztály Ziegler Lucian ellentengernagy parancsnoksága alatt: az „Erzherzog Karl” vezérlő zászlóshajóból, az „Erzherzog Friedrich” és „Erzherzog Ferdinand Max” nevű csatahajókból fog állani. A második hadosztályba Müller ellentengernagy parancsnoksága alatt a „Budapest” és „Wien” hajók tartoznak, élükön a „Monarch” zászlóshajóval. A harmadik hadosztály Kunsti ellentengernagy vezetésével a „Sant Georg” és „Karl VI.” csatahajókon kívül a torpedó flotillával kiegészítve vesz részt a nyári hadi gyakorlatokon. A flotta az isztriai partok mentén fog manőverezni, majd a dalmát tengermellékre megy le, ahonnan augusztus hó folyamán néhány napra Fiuméba is el fog látogatni.

— **A pozsony-fiumei színtársulat és a kaposváriak.** A kaposvári lapok már napok óta arról a részvételestől cikkeznek, amelyet az odaváló közönség Balla Kálmán társulatának előadásaival szemben tanúsít. A két pünkösdi ünnepet kivéve a nézőtér eddig mindig tátongot az ürességtől, oly annyira, hogy a 10—12 szál emberből álló közönség néha már attól tart, hogy az előadást nem is tartják meg. Múlt pénteken Millöcker operettjét, „Szegény Jonathán”-t, szombaton és vasárnap a „Dolárkirálynő”-t, hétfőn „Gül Babá”-t, kedden Shaw Bernát színművét, „Ördög cimborá”-ját hozta színre a társulat. Látogatva azonban — mint fentebb említettük — csak a pünkösdi előadások alkalmával volt a színpad. Ez a jelenség annál csodálatosabb, mivel Kaposvár eddig az ország egyik legjobb vidéki társulatainak hírében állott. Az elmúlt évadokban még az olyan régi darabok is, mint Ohnet „Vasgyáros”-a, Jókai „Aranyember”-e zsúfoltt nézőtér előtt kerültek színre s az igazgatók méltán nevezték a kaposvárit a leghálásabb színházi közönségnek. A dolog magyarázatát a „So-

mogyi Hírlap” abban látja, hogy télutón egy hónapig Szilágyi Dezső vándor-színtársulata játszott Kaposvárott „s a mai pénztelen világban bizony sok helyütt hiányzik az a pénz, amit a télen költöttek színházra.”

— **Közgyűlés.** A helybeli izraelita hitközség rendes évi közgyűlését e hó 29-én délelőtt 10 órakor tartja a hitközség tanácstermében.

— **Nincs pályázó.** A városházán tegnap járt le a városi kórházban megüresedett három orvosi állásra kiírt pályázat. Jelentkező egy sem akadt.

— **Hajózási konferencia.** A napokban nyílik meg Londonban a nemzetközi hajózási kongresszus, amelyen fontos tengerügyi kérdések kerülnek tárgyalásra.

— **Kikötőfejlesztés.** A francia kormány intézkedett, hogy Havre kikötőjét, amelyhez Fiume élénk összeköttetésben áll, a szükséghez mérten fejlesztesék. Már legközelebb megkezdik egy 300 méter hosszú új kikötőmedence építését, amelyben a nagy atlanti gőzösök fognak kikötni.

— **Tartarin yachtja a Dalmatia hajóstársaságé.** A Dalmatia új hajózási társaság megvette Genuában az „Antoinette” nevű yachtot, amelynek Scarfoglio Edoardo, újságírói néven Tartarin, a „Mattino” című napoly lap igazgatója volt a tulajdonosa. A yacht 180 tonnátartalmu, 37 méter hosszú, 6-10 méter széles és gépezete 300 lóerejű. A Dalmatia hajóstársaság a yachtot volt tulajdonosa iról nevével „Tartarin”-nak nevezte el.

— **Fékpórába Fiume—Kamerai—Moravica között.** Fiume és Kamerai—Moravica közt indikálási próbák folynak a Hardy-féle vacuum-fékkal. E próbák sikerétől függ, hogy a gőznyomású Westinghouse-fékeket nem mellőzzük-e vajon ezentúl? Am ha ez így van, felmerül a kérdés, miért vettek fel a beruházási kölcsönben 750.000 koronát újabb Westing-berendezésekre.

— **Fiume ünnepe.** Fiume városa az idén is kellő módon ünnepelte meg védőszentjeinek ünnepét. A városban teljes munkaszünet volt s a templomokban ünnepi istentiszteleteket tartottak. A reprezentanza tagjai is résztvettek az ünnepi körmenetben. A városi iskolákban szünetelt az előadás. Az autonómpárt is ezen a napon tartotta évi közgyűlését, amely simán folyt le. Megválasztották az új vezetőséget. A Giardino publicóba sereglett délután a város népe, ahol a városi zenekar tizenötöt tartott.

— **Nyári mulatságok Abbáziában.** Az abbáziai vigalmi bizottság a nyári időszakban a következő vigalmi ünnepeket rendezte: július 4 coriandoli csata; július 11 vízi ünnepség; július 18 szépségverseny; július 25 coriandoli csata; augusztus 1 szerencsejáték; aug. 8 coriandoli csata; augusztus 17 zóltóki ünnep; augusztus 18 császárünnep; augusztus 22 reklám tombola; szeptember 6 vigalmi ünnepség; szeptember 8 nemzetközi uszóverseny stb.

— **Az anyakönyvi hivatal hivatalos órái.** A m. kir. állami anyakönyvi hivatal 1908. június 15-től kezdve további rendelkezésig hétköznapokon délelőtt 8 órától délután 2 óráig, vasárnap és ünnepnapokon délelőtt 9 órától déli 12 óráig tart hivatalos órákat. A közönségnek azonban hétköznapokon délelőtt 9-től délután 1 óráig, vasár és ünnepnapokon pedig délelőtt 9 órától déli 12 óráig van nyitva.

— **Seiler és Süss cég hirdetésére felhívjuk a közönség figyelmét.**

— **Az utolsó hajójárat.** A Magyar-horvát hajóstársaság közli, hogy az utolsó hajó Abbáziából nem mint tervezve volt, este 10 órakor, hanem 10 óra 30 perckor indul.

— **Vasutasok velencei kirándulása.** A vasutasok országos szövetségének fiumei kerülete június 28. és 29. napjaira kirándulást tervez a lagunák városába, Velencébe. A kiránduló hajó vasárnap reggel indul Fiuméből és másnap 29-én este reggel el Velencét. A kirándulásra jogosító jegy ára 8 korona. Előjegyzéseket elfogad Fodor Armin máv. ellenőr, az állomás vezénylő irodájában.

Telefon-számok :

Szerkesztőség	954
Kiadóhivatal	229
Nyomda	920

Előfizetési felhívás.

Junius 15-re új előfizetést nyitottunk „A TENGERPART”-ra, amely Fiume egyetlen magyar napilapja s a közelmúlt eseményei után méltán számíthat minden fiumei magyar ember támogatására.

Aki még nem előfizetője lapunknak, siessen leróni azt a köteletségét, amelylyel minden magyar ember a magyar sajtóval szemben tartozik.

„A TENGERPART”

most már ötödik esztendeje szolgálja az országnak ezen a végpontján a magyar nemzeti és gazdasági érdekeket s mennél erősebbé tesszük, annál jobban felelhet meg nagy hivatásának.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 24 korona
Fél évre . . . . . 12 „
Negyedévre . . . . . 6 „

„A TENGERPART”
kiadóhivatala.

Távirat ◀▶ Telefon.

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, június 16. A képviselőház mai ülésén *Justh Gyula* elnököl.

Az ülés megnyitása után folytatják az ingyenes népoktatásról szóló törvényjavaslat tárgyalását. *Peletkey József* alkotmánypárti képviselő a javaslat mellett beszél, amely — úgy mond — nagy jelentőségű reformokat tartalmaz.

Popp Csicsó István nem fogadja el a javaslatot, amely belenyúl a felekezeti autonómiába.

Damján Vazul is a javaslat ellen szól.

Ezután *Vázsonyi Vilmos* bírálja a javaslatot. Kijelenti, hogy az nem vezet a népoktatás államosságához, sőt éppen az ellenkezőjét célozza. Beszéd közben az elnök figyelmeztetésére azt feleli:

— Most pedig megvonom magamtól a szót.

S ezzel leült *Molnár Jenő* közbekiált:

— Ez a szólásszabadság!

Pető Sándor is méltatlankodik. Az elnök mindkettőjüket rendreutasítja.

Ezután *Apponyi Albert* gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter beszél. Kijelenti, hogy a javaslat abból indul ki, hogy a gyermek művelődése nem magán, hanem közérdek s ezért szükséges az ingyenes népoktatás, amely az általános jót célozza. A javaslatot több kisebb felszólalás után általánosságban, majd részleteiben elfogadták, mire áttértek az állattenyésztés fejlesztésére irányuló törvényjavaslat tárgyalására.

Justh Gyula cáfol.

BUDAPEST, jun. 16. A képviselőház folyosóján *Justh Gyula* elnök ma megcáfolta azt a híresztelést, mintha a Házat királyi kéziratokkal napolnák el.

A fiumei rezolúció bírálatára.

BUDAPEST, jun. 16. *Ivanisevics* dalmáciai horvát képviselő a fiumei rezolúcióról egy hírlapíró előtt. Arra a kérdésre, hogy volt-e valami eredménye a rezolúciónak a következőleg válaszolt:

— Nem mondhatni, hogy eredménye nem volt. Hisz szőnyegre hozta a horvát kérdést. Ez a fiumei rezolúció követhetménye. A végleges eredménye még nem konstataható. A fiumei rezolúciót én közönséges manővernek tartom, nem pedig politikai ideálnak. Biztosíthatom önt, hogy nem a magyarok iránt való szeretet, hanem az Ausztria iránti rossz hangulat volt a fiumei rezolúció szülőke.

A székesfehérvári választás.

SZÉKESFEHÉRVÁR, jun. 16. A Saára Gyula lemondásával megüresedett mandátum sorsa ma dült el. *Mannsdorf Géza* báró földbirtokost, a függetlenségi párt jelöltjét egyhangulag megválasztották.

Dalmácia a mienk!

BUDAPEST, jun. 16. *Wekerle* Sándor miniszterelnök királyi audienciáján szóba került *Hódy Gyulának* Dalmácia dolgában tett inter-

pellációja, *Wekerle* az audencia után tárgyalta *Beck* osztrák miniszterelnökkel és *Aerenthal* külügyminiszterrel, s velük abban állapodott meg, hogy válaszában azt fogja mondani, hogy *Dalmácia Magyarországhoz tartozik.*

A perzsi zavar.

LONDON, jun. 16. A „Times”-nek jelentik Teheránból: Ma az összes munkások beszüntették a munkát. A sajtó napról napra szaporodik. A vidékről számos távirat érkezik, amelyben megigérik a parlament támogatását. A parlament tegnap a sahtoz memorandumot intézett, amelyben felsorolja az alkotmány ellen elkövetett merényleteket és arra kéri a sahot, hogy a nép bizalmának helyreállításánál működjenek közre. Ha a saht erre a memorandumra kedvezőtlen választ ad, a parlament fölcsatolja magát és az uralkodókra bizza, hogy a néppel boldoguljon úgy, ahogyan tud.

Minden a kihordás vagy szétküldés körül felmerülő panaszt levelezőlap vagy telefon útján szíveskedjenek nekünk bejelenteni.

Uj fogműterem.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy a De la Ville szálló II. emeletén a mai kornak teljesen megfelelő

fogműtermet nyitottam.

Műtermemben csakis elsőrangú munkát végzek. Készítek kaucsuk- és aranyhidakat a legerősebb kivitelben és a legújabb módszer szerint.

Mérsékelt árak!

A n. é. közönség b. pártfogását kéri

PALMAI ISTVÁN fogtechnikus.

Első és egyedüli magyar étterem.

„MAGYAR VENDÉGLŐ”

Riva Szápáry, a Magyar-Horvát hajóstársaság irodája mellett.

Kizárólag magyar konyha.

KITÜNŐ VILLÁS REGGELI.

Közvetlen termelőktől - - - - -

- - - - - beszerzett magyar borok.

Kőbányai márciusi és duplamalata sör.

Vendégszobák tengeri kilátással.

A magyarság egyedüli otthona.

Pontos kiszolgálás. Mérsékelt árak.

„De la Ville”

szálloda, kávéház és étterem.

FIUME, Deák-korzó.

Az átutazó és a helybeli magyarság legnagyobb és legkedveltebb találkozó helye.

Tulajdonos
Szentgyörgyi Ferenc.

CIGALE

tengeri fürdő

Lussinpiccolo mellett. — 200 kabin.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Esténiént kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órakor.

Nyomdai tanoncot

lehetőleg magyar családból felvesz A Tengerpart nyomdája.

Halál a poloskákra!!!

DESODEROL

az egyetlen radikális szer poloskák és más férgek ellen. Ragados betegségek ellen tertőtlenít. Elarusito

Graf A. Fiume Riva Canale Telef. 622.

Literje K 1.50 házhoz szállítva.

Lakások fertőtlenítése elvállaltatik.

Első fiumei magyar uri és női fodrász terem az Adria Palotában.

Külön női teremben hajmosás, fésülés, és mindennemű modern hajmunkák végeztetnek.

Az uri teremben pontos és jó kiszolgálás.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA

városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépitőszerek stb. stb.

Használt és új

zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányu új és használt zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz.

Uraim!

A sztrajk nálunk megszűnt, megadtuk munkásaink összes követeléseit, de nem a rendelők rovására. A régi bevezetett árak nálunk továbbra is megmaradnak.

18 vagy 24 frt.

egy remek szabásu uri öltöny vagy feöltő mérték után tiszta gyapju szövötből.

Seiler és Süss

Első fiumei amerikai rendszerű versenyszabóság Corso a városi torony mellett.

Telefon sz. 19.

Telefon sz. 19.

Wellmann Testvérek

Vas- és fémáru kereskedés
Via del Pozzo 2 — FIUME — Via del Pozzo 2.
Raktárak Via delle Pile 4 és Scoglietto 2. sz.

ajánlják dusan felszerelt raktárakat vas- és fémáruban,
mindenféle szerszámokban és épületvasalásokban.

Feliratok. — Másoló prések. — Sulyzók.

Nagy raktár hidas-, tizedes és konyha-mérlegekben
„KOMET” önműködő ajtózáro készülék.

Forgópisztolyok. — Szobapuskák. — Töltények.

II.

Az új bérlő által teljesen újjáalakított
és kiválóan vezetett

THERAPIA PALACE
CIRKVENICÁBAN

kitünő ellátást és kifogástalan kényelmet
nyújt mérsékelt áron.

Villanyvilágítás, házi fürdők, remek fő-
vényű tengeri fürdő, saját tehenészet,
jéggyár stb. Orvos a házban.

Felvilágosításokkal készséggel szolgál

Az Igazgatóság.**CANTRIDA FÜRDŐ ÉS VENDÉGLŐ**

Kombinált villamos vasuti és fürdőjegyek:

Felnőtteknek: Fiumara-Cantrida 70 fill. Giard. pubb.-Cant. 60 fill.

Gyermekeknek: " " 50 fill. " " 40 fill.

Ez árakban befoglaltatik a villamos vasut oda-vissza,
az omnibus, a fürdés és a fehérnemű.

Tíz jegyet tartalmazó blockok árai:

Felnőtteknek: a Fiumarától 6.— kor., népkerttől 5.— kor.

Gyermekeknek: " " 4.40 kor., " " 3.40 kor.

Jegyek és blockok kaphatók a villamos vasut kalauzai-
nál és a fürdőpénztárnál.

Remek árnyas kert és nagy terrasz.

Szobák idegeneknek. — Magasforrásu
vizvezeték — Villanyvilágítás.

— Izletes ételek és kitünő italok. —

Kőbányai Polgári Sör.

Sütek és pecsenyék ára —.80 kor.

1/2 rántott csirke . . . . . 1.— "

1/2 sült csirke . . . . . 1.20 "

Beefsteak tükörtojással és Rumpsteak 1 kor. 20 fillér.

Vasár- és ünnepeken
katonahangverseny.

Vasár- és ünnepeken
katonahangverseny.

Porto-Ré

(Kraljevica)

LIBURNIA SZÁLLÓ

tengeri fürdő remek hullámveréssel.

Gőzsön 40 percnyire Fiumétól.

Pormentes levegő. Gyönyörű fekvés.

Teljes ellátás mérsékelt áron.

KITÜNŐ KONYHA!

FÜRDŐK ÉS ORVOS A HÁZBAN!

TIROLESE VENDÉGLŐ

Fiume, Corso az Adamich térrel szemben.

Kitünő ételek és italok a nap minden szakában. Remek halak
Az idegenek találkozó helye.

Prodám és Társa Fiume

◀ Mérnöki iroda és iparvállalatok berendezése ▶

Via Adamich I. sz.

Via Adamich I. sz.

Villanyos világítási, villámhárító, telefon és villanyos-csengő berendezések.

Villanyos motorok és szellőztetők. — Villamos központok berendezése.

Nagy raktár világító testekben és felszerelési anyagokban.

Különlegesség: „Wolfram” villanykörték 70% árammegtakarítással.

SPORT VENDÉGLŐ

Fiume, via Germania 2
a Jellacsics kaszárnya mellett.

Izletes magyar konyha. — Kitünő borok.
Kőbányai Polgári Sör.

WEISZ JENŐ vendéglős.

**Maluszewszki Szaniszló
CENTRAL KÁVÉHÁZA**

és cukrászdája
CIRKVENICA

közvetlenül a tengerpart mellett.

Kitünő italok és frissítők.

Legfinomabb cukorsütemények.

CRNKOVIĆ

szálloda, penzió és kávéház.
CIRKVENICA.

A fürdő központján, közvetlen a tengerpart
mentén, a mólótól 2 pezcnyire.

Kitünő magyar és német konyha.

Kitüntetve a német orvos kong-
resszus által.

Eredeti magyar és német fajborok va-
lamint Müncheni és Pilseni sörök.

Utazóknak és kirándulóknak kiválóan
alkalmas hely.

Olcsó árak.

Pontos kiszolgálás.

Tulajdonos: CRNKOVIĆ JÓZSEF.

KIADÓTULAJDONOS: „A TENGERPART” LAPKIADÓ VÁLLALAT.

A fiumei közönség és az
idegenek figyelmébe!

A legelső rendű uri és női

divat-különlegességek

Fiumében kizárólag

Alpron Attilio

czégnél a Corsón kaphatók.

Nagy Alkalmi Vétel!!

Partiban vásárolt
nagy mennyiségű uri-
női- gyermek-
divatharisnyákat
hallasatlan olcsó
árban ad el a

NEW-YORK

áruház

FIUME. Via Andrassy I. sz.

Dr. Križković Vladimir

fogorvosi műterme

FIUME.

Via del Porto I. I. emelet

Specialista aranyfogak s koronák bete-
vésében. Fájdalom nélküli műtétek.

Rendelés d. e. 8—12

és d. u. 2—6 órakor.

ADRIA ÉTTEREM

— FIUME, —

Piazza Elisabetta. o—o—o Via Adamich.

A város központjában.

Idegenek találkozó helye.

Kitünő konyha.

Minden időben friss halak.

Felelős szerkesztő: Kovács Ferenc.

NYOMATOTT A QUARNERO NYOMDÁBAN FIUME.